Arbetsmiljön – nu tema vid Riksstämman

Årets största fortbildningshändelse för läkare pågår som vanligt i Svenska Läkaresällskapets regi under veckan. Programmet utmärks i år av flera tvärvetenskapliga arrangemang i form av gästföreläsningar och symposier. En särskild nyhet är satsningen på två huvudämnen – cancer och läkarnas arbetsmiljö.

Läkarförbundet hälsar med tillfredsställelse Läkaresällskapets initiativ till att kåren ges möjlighet att, i ett så viktigt forum som Riksstämman, diskutera kårens absolut viktigaste problem, vår arbetsmiljö.

Skall den svenska hälso- och sjukvården även fortsättningsvis ge inte bara samma höga kvalitet och säkerhet som idag till våra patienter utan också ett fullödigt omhändertagande och bemötande i patient–läkarmötet, måste förändringar snarast komma till stånd. Yrkeslivets villkor och förutsättningar för oss läkare måste förbättras. Bäst vård och omhändertagande får patienterna om doktorn mår bra.

Arbetslivsvillkoren har stått högt på Läkarförbundets dagordning de senaste åren. Sedan 1998 finns en särskild grupp av förtroendevalda och medarbetare på Läkarförbundets kansli – Arbetslivsgruppen – med särskilt ansvar för dessa frågor.

Gruppens mål är i första hand att alla läkare måste få egen makt över planeringen av sin vardag. Missförhållandet att det inte längre finns någon jämvikt mellan vårt patientansvar och arbetsbörda å ena sidan och verksamhetsinflytande å andra måste också rättas till.

Det senaste konkreta exemplet på Arbetslivsgruppens arbete med att förbättra villkoren är den handlingsplan, som presenterades i våras: »Ett hållbart arbetsliv för läkare«. Handlingsplanen, som finns tillgänglig på Läkarförbundets hemsida www.slf.se, är ett verktyg som skall användas i såväl det centrala som lokala arbetet för att förbättra arbetslivsvillkoren.

Viktiga kriterier för god arbetsmiljö för var och en av oss är egenkontroll i arbetet, bra närmaste chef, stimulerande arbetsuppgifter, god arbetsgemenskap och lagom arbetsbelastning. Det är tyvärr alltför lätt att konstatera att det som kåren har de största problemen med är egenkontrollen och arbetsbelastningen.

Det är därför angeläget att alla vi läkare lär oss mer såväl om vår arbetsmiljö som om vägar och medel att komma till rätta med den. Vi behöver utbildning och fortbildning. Sällskapets satsning spelar här en viktig roll.

Ett bra arbetsliv för oss läkare kräver en viss stabilitet i de yttre förutsättningarna för verksamheten. Klinikens eller vårdcentralens arbete måste bygga på ett tydligt och långsiktigt uppdrag med klara mål och utan detaljreglering. Varje verksamhetschef måste ges befogenheter och ansvar att genomföra sitt uppdrag. Det måste finnas tid och möjligheter att tillsammans med medarbetarna ta fram och arbeta utifrån en realistisk och genomförbar verksamhetsplan.

Ett självklart medel för att kunna genomföra verksamhetsplanen tillsammans med medarbetarna är de årliga medarbetarsamtalen. Det är i detta samtal som varje medarbetare kan visa sitt engagemang och ansvar för verksamheten och samtidigt ges möjlighet till delaktighet och inflytande.

I medarbetarsamtalet skall verksamhetschefen och läkaren komma överens om arbetsuppgifter och ansvar, men också det som varje medarbetare behöver för att klara uppgifterna, nämligen befogenheter, resurser, tid för fortbildning utifrån en egen individuell fortbildningsplan och stöd i ledarskapet, såväl i den egna utvecklingen som i teamet.

För ett hållbart arbetsliv är det också viktigt att diskutera varje medarbetares behov av, och därmed ökade möjligheter till, individuell anpassning av arbetsinsatsen såsom arbetstid, innehåll, ansvar och belastning. Det kommer att ställas stora krav på flexibilitet för att detta skall tillåtas växla och under ett långt yrkesliv.

Är det då enbart arbetsgivarens eller verksamhetschefens ansvar att arbetslivsvillkoren förbättras för oss läkare? Även om ansvaret ytterst är arbetsgivarens, vilket också framgår med all tydlighet av Arbetsmiljölagen, finns ett ansvar hos var och en av oss. Det är av största betydelse att vi alla, utifrån egna förutsättningar och villkor, med eget handlande försöker påverka våra arbetslivsvillkor.

Det är ett agerande som i många fall också har positiva effekter för andra kolleger och medarbetare. Det är inte minst viktigt för våra patienters skull på sikt att en del av det ansvar, kraft och engagemang som vi lägger ned på det dagliga arbetet till en del läggs ned på att förbättra vår arbetsmiljö.

I projektet Framtidens läkare, som under årets Riksstämma deltar med symposiet »Framtidens läkare – framtidens medarbetare«, vill förbundet särskilt belysa och diskutera möjliga vägar för hur vi, vid sidan om andra mer traditionella fackliga åtgärder för att förbättra arbetsmiljön, genom ett eget handlande kan förbättra förhållandena.

Övriga symposier, som ingår i huvudtemat »Läkarnas arbetsmiljö«, spänner över ett brett fält. Arbetslivsproblemen är ytterst angelägna och kräver en snar och fullständig lösning. Till en del ligger den i allas vårt eget aktiva engagemang.

Ett sätt är att vi utbildar och fortbildar oss. Då stärker vi våra möjligheter att agera och förändra. Att ta del av ett eller flera symposier om läkarnas arbetsmiljö är därför ett absolut måste under årets Riksstämma.

Bernhard Grewin
ordförande i Läkarförbundet
bernhard.grewin@slf.se